

موضوع تحقیق :

احکام و اهمیت نماز جماعت

استاد راهنما :

علی عظیمی اوریمی

تحقیق کننده:

عباس مقاتلی

سال ۱۳۹۶

شرکت سهامی آب منطقه ای بوشهر

نماز جماعت و اهمیت، آثار، شرایط امام جماعت

آئین اسلام، از بعد اجتماعی مهمی برخوردار است و با عنایت به برکات آثار وحدت و تجمع و یکپارچگی، در بسیاری از برنامه‌هایش بر این بعد، تکیه و تاکید کرده است. برگزاری نمازهای روزانه واجب نیز به صورت جماعت و گروهی، یکی از این برنامه‌هاست. در اینجا به اهمیت «نماز جماعت» و آثار گوناگون آن اشاره می‌کنیم:

● اهمیت نماز جماعت

غیر از آثار فردی و اجتماعی نماز جماعت (که به آنها اشاره خواهد شد) پاداش‌های عظیمی برای آن بیان شده که در اینجا به بعضی از روایات، اشاره می‌شود. از رسول خدا (ص) نقل شده که: «من سمع النداء فلم یجبه من غیر علة فلا صلاة له» (۱) نماز کسی که صدای اذان را بشنود و بی دلیل، در نماز جماعت مسلمانان شرکت نکند، ارزشی ندارد.

در حدیث، تحقیر نماز جماعت، به منزله تحقیر خداوند بشمار آمده است: «من حقره فانما یحقر الله» (۲) شرکت دائم در نماز جماعت، انسان را از مناقق شدن بیمه می‌کند. (۳) و برای هر گامی که به سوی نماز جماعت و مسجد برداشته شود، ثواب و حسنه در نظر گرفته شده است. (۴) همین که کسی برای شرکت در نماز جماعت از منزل خارج می‌شود، یا در مسجد، در انتظار نماز جماعت به سر می‌برد پاداش کسی را دارد که در این مدت، به نماز مشغول بوده است. (۵) تعداد حاضران در نماز جماعت، هر چه بیشتر باشد، پاداش آن بیشتر است. این کلام رسول خداست که فرمود: «ما کثر فهو احب الی الله» (۶) حدیث جالبی در بیان فضیلت نماز جماعت است که قسمتی از آن در رساله‌های عملیه هم ذکر شده است. ترجمه تمام حدیث چنین است:

اگر اقتدا کننده ۱ نفر باشد، پاداش ۱۵۰ نماز داده می‌شود.
اگر اقتدا کننده ۲ نفر باشد، پاداش ۶۰۰ نماز داده می‌شود.
اگر اقتدا کننده ۳ نفر باشد، پاداش ۱۲۰۰ نماز داده می‌شود.
اگر اقتدا کننده ۴ نفر باشد، پاداش ۲۴۰۰ نماز داده می‌شود.
اگر اقتدا کننده ۵ نفر باشد، پاداش ۴۸۰۰ نماز داده می‌شود.
اگر اقتدا کننده ۶ نفر باشد، پاداش ۹۶۰۰ نماز داده می‌شود.
اگر اقتدا کننده ۷ نفر باشد، پاداش ۱۹۲۰۰ نماز داده می‌شود.
اگر اقتدا کننده ۸ نفر باشد، پاداش ۳۶۴۰۰ نماز داده می‌شود.
اگر اقتدا کنندگان و امام جماعت به ۱۰ نفر رسیدند، پاداش ۷۲۸۰۰ نماز دارد.

ولی، همین که عدد افراد از ده نفر گذشت، حساب آنرا جز خداکسی نمی‌داند.

(۷) در حدیث دیگر است: هر که نماز جماعت را دوست بدارد، خدا و فرشتگان او را دوست می‌دارند.

(۸) در زمان پیامبر (ص) هرگاه افراد نماز جماعت کم می‌شدند، آنحضرت به جستجو و تفقد از افراد می‌پرداخت و می‌فرمود: شرکت در نماز صبح و عشاء، بر منافقان از هر چیز سنگین‌تر است.

(۹) قرآن نیز، از اوصاف منافقان، بی حالی و کسالت هنگام نماز را بیان کرده است.

(۱۰) چرا که سحر خیزی و حضور در جماعت مسلمین، آن هم از راه‌های دور و در گرما و سرما، نشانه صداقت در ایمان و عشق نمازگزار است.
حضور در نماز جماعت، خاص یک منطقه نیست. انسان در هر جا که باشد، خوب است به فکر نماز جماعت و حضور در آن و تشویق دیگران باشد.
رسول خدا(ص) در باره اهمیت جماعت، فرمود:
«صلاة الرجل في جماعة خير من صلاته في بيته اربعين سنة. قيل: يا رسول الله! صلاة يوم؟ فقال(ص): صلاة واحدة» (۱۱) یک نماز با جماعت، بهتر از چهل سال نماز فرادی در خانه است. پرسیدند: آیا فقط یک روز نماز؟ فرمود: بلکه یک نماز.
و می‌فرمود: صف‌های نماز جماعت، همانند صف‌های فرشتگان در آسمان چهارم است.

(۱۲) اولین نماز جماعتی هم که بر پا شد، به امامت رسول خدا و شرکت حضرت علی(ع) و جعفر طیار(برادر حضرت علی(ع)) بود. همین که ابوطالب، فرزندش علی(ع) را دید که به پیامبر اقتدا کرده، به فرزند دیگرش جعفر گفت: تو نیز به پیامبر اکرم اقتدا کن و این جماعت دو سه نفری، پس از نزول آیه «فاصدع بما تؤمر» بود، که فرمان به علنی ساختن دعوت و تبلیغ می‌داد.

(۱۳) گذشته از آن که در روایات، برای نماز جماعت اجرو پاداش بسیاری وارد شده است، با دقت در برخی از مسائل فقهی، به اهمیت این عبادت پی می‌بریم و در اینجا به برخی از آنها اشاره می‌کنیم.

۱۱۶- مستحب است نمازهای واجب، به خصوص نمازهای یومیه را به جماعت بخوانند.

۱۱۷- شرکت در نماز جماعت برای هر کسی مستحب است، به ویژه برای همسایه مسجد.

۱۱۸- مستحب است انسان صبر کند که نماز را به جماعت بخواند.

۱۱۹- نماز جماعت هر چند اول وقت خوانده نشود، از نماز فرادی اول وقت بهتر است.

۱۲۰- نماز جماعتی که مختصر خوانده می‌شود، از نماز فرادایی که طول بدهد بهتر است.

۱۲۱- سزاوار نیست انسان بدون عذر نماز جماعت را ترک کند.

۱۲۲- حاضر شدن در نماز جماعت از روی بی‌اعتنایی به آن، جایز نیست.

۱۲۳- وقتی که جماعت بر پا می‌شود، مستحب است کسی که نمازش را فرادا خوانده دوباره به جماعت بخواند.

۱۲۴- امام یا ماموم می‌تواند نمازی را که به جماعت خوانده، دوباره به جماعت بخواند، در صورتی که جماعت دوم و اشخاص آن غیر از اول باشد^(۱).

۱۲۵-س: اگر کسی در نماز جماعت توجه کافی نداشته باشد ولی در منزل و به طور فرادا نمازش از توجه بیشتری برخوردار باشد می‌تواند در منزل نماز بخواند به جای جماعت؟

ج- مانع ندارد و جماعت بهتر است^(۲).

اهمیت نماز جماعت از دیدگاه پیامبر اعظم (صلي الله عليه وآله وسلم)

۱) رسول گرامی اسلام (ص) می فرمایند: کسی که پشت سر امام عالم نماز بخواند گویا پشت سر من و حضرت ابراهیم (ع) نماز خوانده است .

۲) یک نماز جماعت خواندن مرد بهتر است از نماز او در خانه اش به مددت چهل سال گفته شد ای رسول خدا: نماز یک روز پس پیامبر فرمود بلکه یک نماز جماعت .

۳) هرکس به قصت شرک در نماز جماعت به سوی مسجد حرکت نماید. خداوند برای هر قدمی که برمیدارد هفتاد هزار حسنه به او عطا می کند و به همان اندازه بر درجات او می افزاید چنانچه در مسیر رفت و برگشت از دنیا برود خداوند هفتاد هزار فرشته را مامور می کند تا در روز قیامت مونس او باشند

۴) جبرئیل برای هفت عمل آرزو کرد از بنی آدم باشد ۱- نماز جماعت ۲- همنشینی با علماء ۳- اصلاح بین مردم ۴- نوازش یتیم ۵- عیادت مریض ۶- تشیع جنازه ۷- آب دادن به حاجیان

۵) هر که توفیق ربانی شامل حال او شود نماز های یومیه را به جماعت بخواند حق تعالی ده خصلت به او کرامت می کند ۱- برکت عمر باقی مانده ۲- عصمت در فرزندان ۳- عصمت در مال ۴- نامه به دست راست داده ۵- مغفرت ۶- به آسانی جان دادن ۷- نور خیر ۸- توفیق طاعت ۹- بهشت ۱۰- کرامات

۶) رسول خدا (ص) به امیر المومنین (ع) می فرمایند: خوشبخت سه نشانه دارد ۱- رزق حلال در وطن ۲- همنشینی علماء ۳- ادای نماز یومیه به جماعت و علانت بدبخت سه چیز است ۱- حرام خوردن ۲- دوری از علماء ۳- نماز فرادا

۷) مرد نابینایی خدمت پیامبر آمد و عرض کرد یا رسول الله: من مرد نابینایی هستم چه بسا صدای اذان را می شنوم و می خواهم برای نماز جماعت به مسجد بیایم اما نمی توانم . پیامبر (ص) فرمود: ریسمانی از منزل تا مسجد قرار بده و در صف نماز جماعت حاضر شو.

۸) پیامبر (ص) فرمودند: بر یهود و نصاری سلام کنید و بر یهود امت من سلام نکنید عرض کردند یا رسول الله یهود امت شما کیست فرمودند: آنهایی که اذان و اقامه را می شنوند ولی در نماز جماعت حضور پیدا نمی کنند.

شرایط نماز جماعت

۱۲۶- هنگام برپایی نماز جماعت، شرایط زیر باید مراعات شود:

ماموم از امام جلوتر نایستد و احتیاط واجب آن است که کمی عقب تر بایستد.

جایگاه امام جماعت از جایگاه مامومین بالاتر نباشد.

فاصله امام و ماموم و فاصله صف ها زیاد نباشد.

بین امام و ماموم و همچنین بین صف‌ها چیزی مانند دیوار یا پرده مانع نباشد. ولی نصب پرده بین صف مردها و زنها اشکال ندارد^(۳).

۱۲۷-س: طبقه دوم مسجد، مامومین زن یا مرد اقتدا می نمایند و لبه این طبقه یک دیوار نیم متری وجود دارد، آیا وجود این دیوار ضرری به جماعت آنها می زند یا خیر؟

ج- اشکال ندارد^(۴).

نماز جماعت چند طبقه «اقتدا در طبقات مختلف»

۱۲۸- اگر جای ماموم بلندتر از امام باشد، در صورتی که بلندی آن به مقدار متعارف باشد اشکال ندارد، مثل آنکه امام در صحن مسجد و ماموم در پشت‌بام به نماز بایستند ولی اگر مثل ساختمان‌های چند طبقه این زمان باشد، جماعت اشکال ندارد^(۵).

۱۲۹-س: مسجدی در کراچی [هست که در آن] نماز جماعت بر پا می شود و دارای چهار طبقه و طبقه همکف است، حالت نمازگزاران در طبقات به شرح زیر است:

الف- بعضی از نمازگزاران طبقه اول، می توانند امام جماعت و بعضی از نمازگزاران طبقه همکف را ببینند.

ب- بعضی از نمازگزاران طبقه دوم و طبقه سوم می توانند بعضی از نمازگزاران طبقه همکف را ببینند ولی هیچکدام از آنان نمی توانند امام جماعت را که در طبقه همکف است ببینند.

ج- و اما نمازگزاران طبقه چهارم نمی توانند هیچکدام از نمازگزاران طبقه همکف و طبقه اول را ببینند آنها فقط می توانند بعضی از نمازگزاران طبقه دوم و طبقه سوم را ببینند. در اینجا اضافه می کنم که در هر طبقه صفه ای نمازگزاران برپاست و هیچ طبقه تماماً خالی نمی باشد و اتصال مامومین در هر طبقه با طبقه قبل حاصل است، آیا نماز جماعت در طبقات اول، دوم، سوم و چهارم، در مسجد فوق ان شاء الله قبول است یا خیر؟

ج- در صورتی که طبقات نسبت به یکدیگر علو فاحش (بلند زیاد) نداشته باشد و کسی که در صف اول هر طبقه می ایستد از صف قبل از خودش در طبقه قبل و لو یک نفر را ببیند نماز صحیح است^(۶).

اتصال صفوف جماعت

۱۳۰- مامومین باید با امام جماعت مرتبط باشند و ارتباط آنها یا بدون واسطه است که بین امام و ماموم نباید بیش از یک گام فاصله باشد، یعنی از محل سجده ماموم تا محل ایستاده امام. یا با واسطه سایر مامومین که از جلو یا سمت راست یا چپ باید این ارتباط برقرار باشد و بین نمازگزار و صف جلو یا کسی که طرف راست یا چپ او قرار دارد بیش از یک گام فاصله نباشد^(۷).

مانع بین صفوف

۱۳۱- اگر نمازگزار در صف اول ایستاده، نباید مقابل او مانعی باشد که نتواند امام جماعت را ببیند، پس اگر امام جماعت در محراب باشد، کسانی که دو طرف محراب پشت دیوار می ایستند و امام جماعت رانمی ببیند نمی توانند اقتدا کنند، ولی اگر مانعی در کار نباشد و به جهت طولانی بودن صف، امام جماعت را ببیند، اشکال ندارد.

و اگر در صفوف بعدی می ایستد، نباید مانعی از دین صف جلو وجود داشته باشد، پس اگر صفوف جماعت تا در شبستان برسد، کسی که بیرون شبستان، مقابل در ایستادن که صف جلو را می بیند و کسانی که پشت سر او ایستاده اند نمازشان صحیح است ولی کسانی که دو طرف پشت دیوار ایستاده اند و از صف جلو، کسی(حتی یک نفر) را نمی بینند، نمازشان باطل است^(۸).

۱۳۲-س: از قدیم در مساجد، حائلی مثل پرده بین زنان و مردان بوده و کنون عده‌ای می گویند، پرده و دیوار بین زنان و مردان در حال نماز خواندن و موعظه کردن لزومی ندارد، نظر امام در این مورد چیست؟

ج- در صورتی که مفسده‌ای نیست پرده لزوم ندارد، بلی در نماز، احتیاط مستحب آن است که زن عقب تر از مرد باشد، مگر در صورتی که بین آنها حائلی مثل پرده باشد^(۹).

۱۳۳-س: در وسط مسجد حوضی است که صفهای جماعت طویل می شوند و عده‌ای در جائی می ایستند که از طرف راستی ا چپ متصل هستند ولی پیشروی آنها حوض آب است، اینگونه اتصال کافی است؟

ج- کافی است^(۱۰).

شرکت بانوان در نماز جماعت

۱۳۴-س: آیا شرکت بانوان در نمازهای جماعت یومیه و نماز جمعه کراهت دارد یا خیر؟

ج- کراهت ندارد، بلکه در بعض موارد مطلوب است^(۱۱).

۱۳۵-س: زنانی که عادت ماهانه خود را می گذرانند از خواندن نماز معذورند، آیا می توانند در نماز جمعه یا جماعات در غیر مسجد شرکت کنند؟

ج- می توانند در اجتماع برای نماز شرکت کنند و صورتاً متابعت نمایند ولی نباید نماز بخوانند^(۱۲).

۱۳۶-س: دختر جوانی هستم که همسایه مسجد می باشم، با توجه به مساله ۸۹۴ رساله و با توجه بهره نموده‌ایی که در مورد حفظ مساجد فرموده اید، خواهشمند است بفرمائید که تا چه حد رفتن یک دختر به مسجد جایز است؟

ج- حدی ندارد و با رضایت ولی خود عمل کنید^(۱۳).

• آثار نماز جماعت

بر پایی فریضه‌های دینی به صورت دسته جمعیتی، غیر از پاداش‌های فراوانی که یاد شد، در زندگی فردی و اجتماعی امت مسلمان نیز، آثار مثبت و فراوانی دارد که به برخی اشاره می‌شود:

(۱) آثار معنوی

بزرگترین اثر معنوی نماز جماعت، همان پاداش‌های الهی است که گفته شد. روایت است که شبی، علی علیه السلام تا سحر به عبادت مشغول بودند. چون صبح شد، نماز صبح را به تنهائی خواندند و استراحت کردند.

رسول خدا(ص) که آنحضرت را در جماعت صبح ندید، به خانه اورفت. حضرت فاطمه(ع) از شب زنده‌داری علی(ع) و عذر او از نیامدن به مسجد سخن گفت. پیامبر فرمود: پاداشی که بخاطر شرکت

نکردن در نماز جماعت صبح، از دست علی(ع) رفت، بیش از پاداش عبادت تمام شب است. (۱۴) رسول خدا(ص) فرموده است:

لأن اصلي الصبح في جماعة احب الي من ان اصلي ليلتي حتي اصبح (۱۵) اگر نماز صبح را به جماعت بخوانم، در نظرم محبوبتر از عبادت و شب زنده داری تا صبح است. بخاطر همین فضیلت و پاداش هاست که اگر تعداد نمازگزاران از ده نفر بیشتر شود، اگر تمام آسمانها کاغذ، و دریاها مرکب و درختها قلم شود و فرشتگان بنویسند، پاداش یک رکعت آنرا نمی توانند بنویسند. (۱۶) و نماز جماعت با تاخیر، بهتر از نماز فرادی در اول وقت است. (۱۷)

۲) آثار اجتماعی

نماز جماعت، مقدمه وحدت صفوف و نزدیکی دلها و تقویت کننده روح اخوت است. نوعی حضور و غیاب بی تشریفات، و بهترین راه شناسائی افراد است. نماز جماعت، بهترین، بیشترین، پاکترین و کم خرجترین اجتماعات دنیاست و نوعی دید و بازدید مجانی و آگاهی از مشکلات و نیازهای یکدیگر و زمینه ساز تعاون اجتماعی بین آحاد مسلمین است.

۰) آثار سیاسی

نماز جماعت، نشان دهنده قدرت مسلمین و الفت دلها و انسجام صفوف است. تفرقه ها را می زداید، بیم در دل دشمنان می افکند، منافقان را مایوس می سازد، خار چشم بدخواهان است. نماز جماعت، نمایش حضور در صحنه و پیوند «امام» و «امت» است.

۴) آثار اخلاقی، تربیتی

در نماز جماعت، افراد در یک صف قرار می گیرند و امتیازات موهوم صنفی، نژادی، زبانی، مالی و... کنار می رود و صفا و صمیمیت و نوع دوستی در دلها زنده می شود و مؤمنان، با دیدار یکدیگر در صف عبادت، احساس دلگرمی و قدرت و امید می کنند. نماز جماعت، عامل نظم و انضباط، صف بندی و وقت شناسی است. روحیه فردگرایی و انزوا و گوشه گیری را از بین می برد و نوعی مبارزه با غرور و خودخواهی را در بر دارد.

نماز جماعت، «وحدت» در گفتار، جهت، هدف و امام را می آموزد و از آنجا که باید پر هیزکارترین و لایقترین اشخاص، به امامت نماز بایستد، نوعی آموزش و الهام دهنده علم و تقوا و عدالت است. نماز جماعت، کینه ها و کدورتها و سوء ظن ها را از میان می برد و سطح دانش و عبودیت و خضوع را در جامعه اهل نماز، افزایش می دهد.

به خاطر اینهمه آثار است که به نماز جماعت، آنهمه توصیه شده است. حتی نابینایی وقتی از حضور پیامبر، اجازه خواست که به مسجد نیاید، آنحضرت فرمود: از خانه تا مسجد، ریسمانی ببندد و به کمک آن، خود را به نماز جماعت برساند. (۱۸) و نیز، نابینایی که اجازه ترک شرکت در نماز خواستند، رسول خدا(ص) اجازه نفرمود. (۱۹) از طرف دیگر، برخورد شدید نسبت به کسانی که به نماز جماعت اهمیت نمی دهند، نشان دیگری بر اهمیت و سازندگی آن است. در حدیث است که به چنان کسان، همسر ندهید (۲۰) و معرف آنان نشوید. (۲۱)

● امام جماعت

در نماز جماعت، آنکه جلو می ایستد و مردم به او اقتدا می کنند، «امام» نام دارد. بعضی نیز به او «پیشوا» می گویند. در نظام اجتماعی سیاسی اسلام، آنکه پیشوایی جمعی را به عهده دارد، باید از یک سری فضیلتها و برتریها برخوردار باشد، تا فضایل او، الهام بخش دیگران نیز باشد. در نماز

جماعت نیز، پیشنماز، باید در علم و عمل و تقوا و عدالت، برتر از دیگران باشد. در حدیث می‌خوانیم: «فقدموا افضلکم» (۲۲) و «فقدموا خیارکم»، (۲۳) یعنی با فضیلت‌ترین و بهترین خودتان را جلو بیندازید و به او اقتدا کنید.

احادیث، در این باره، بسیار است. به چند نمونه اشاره می‌کنیم:

امام جماعت، باید کسی باشد که مردم به ایمان و تعهد او اطمینان داشته باشند. (۲۴) امام صادق(ع) فرمود: امام جماعت، رهبری است که شما را به سوی خدا می‌برد، پس بنگرید که به چه کس اقتدا می‌کنید. (۲۵) ابوذر فرمود: امام شما، در قیامت، شفیع شماست. پس شفیع خودتان را از افراد سفیه و فاسق قرار ندهید. (۲۶) اقتدا کردن به افراد ناشناخته و آنان که در دین یا امامت، غلو می‌کنند، نهی شده است. (۲۷) افرادی که در جامعه، باخطر گناه علنی، شلاق خورده‌اند، یا از طریق نامشروع، بدنی آمده‌اند، حق امام جماعت شدن ندارند. (۲۸) امام جماعت، باید مورد قبول مردم باشد، و گرنه آن نماز، مورد قبول درگاه خداوند نیست. (۲۹) امام صادق(ع) در تفسیر این آیه شریفه (خذوا زینتکم عند کل مسجد) (۳۰) هنگام رفتن به مسجد، نیت خود را همراه داشته باشید) فرمود: زینت مسجد، پیشوای شایسته و امام جماعت مسجد است. (۳۱) امام باقر(ع) فرمود: امام جماعت باید از افراد اندیشمند و صاحب فکر باشد. (۳۲) رسول خدا(ص) فرمود: کسی که پشت سر امام عالم نماز بخواند، گویا پشت سر من و حضرت ابراهیم، نماز خوانده است. (۳۳) امام جماعت، باید مراعات ضعیف‌ترین افراد را بکند و نماز را طول ندهد. (۳۴) از مجموع این احادیث، موقعیت حساس امامت جماعت شناخته می‌شود.

● انتخاب امام جماعت

از آنجا که در امام جماعت، برتری و فضیلت بر دیگران شرط است، اگر در موقعیتی، چند نفر شایستگی آنرا داشتند که به آنان اقتدا شود، باز هم اوصاف و شرایطی به عنوان اولویت در روایات مطرح است که آموزنده است و گرایش به ارزشها و انتخاب بهتر را می‌آموزد. از جمله:

- ۱) کسی که قرائت نمازش بهتر باشد(اقرئهم)
 - ۲) کسی که در هجرت، پیشقدم باشد(اقدّمهم هجرة)
 - ۳) کسی که دین‌شناس‌تر و در مراتب علمی برتر باشد (اعلمهم بالسنة و افقههم في الدين)
 - ۴) کسی که سن بیشتری داشته باشد(فاکبرهم سنا)
 - ۵) کسی که انس او با قرآن بیشتر باشد.
 - ۶) کسی که زیباتر و خوش‌روتر باشد. (۳۵)
 - ۷) صاحب منزل، از مهمان در امام جماعت شدن مقدم است.
 - ۸) امام جماعت دائمی، بر افراد تازه وارد به مسجد، مقدم است.
- در میان امتیازات، به مسئله «عالم بودن» بیش از هر چیزی تکیه شده است. این دانایی و علمیت، در همه مواردی که نوعی رهبری و پیشوایی در کار است، شرط و امتیاز است.
- در حدیث است:

«من صلی بقوم و فیهم من هو اعلم منه لم یزل امرهم الي السفال الي يوم القيامة» (۳۶) کسی که امامت نماز و پیشوایی گروهی را به عهده بگیرد، در حالیکه میان آنان، دانایتر از او هم باشد، وضع آن جامعه تا قیامت، همواره رو به سقوط و پستی است.

البته همچنانکه در حدیثی گذشت، امام جماعت باید مورد پذیرش و قبول مردم باشد. این مقبولیت، از راه علم و پاکی و عدالت و تواضع و اخلاق نیکو بدست می‌آید.

نباید غفلت داشت که گاهی دشمنان و اهل نفاق، برای ضربه زدن به اسلام و روحانیت، امام جماعتی را با شایعه و تهمت و دروغ، بدنام می‌کنند تا او را به انزوا بکشند. هشیاری مردم، خنثی کننده این

نقشه شیطانی است. در جماعت پشت سر کسی که با فسق دورویی و دروغ، مقبولیت خود را حتی در مقابل عده ایی از دست داده است نباید ایستاد، نه آن کسی که دستهای مرموز، او را از نظرها انداخته باشد!...

● عدالت در امام جماعت

از شرایط امام جماعت، عادل بودن است. عدالت را در کتب فقهی تعریف کرده‌اند. فقهای گرانقدر، از جمله حضرت امام خمینی (قدس سره) می‌فرمایند:

عدالت، یک حالت درونی است که انسان را از ارتکاب گناهان کبیره، و تکرار و اصرار نسبت به گناهان صغیره باز دارد. (۳۷) پاکي، تقوا، دوري از گناه، از نشانه‌هاي عدالت است. بنا به اهميت اين صفت، در فقه اسلامي و قانوني اساسي، داشتن آن براي مسئولان بلند پایه و مشاغل حساس، شرط است و کارهاي مهم کشور و امور مردم، بايد بدست افراد عادل انجام گیرد.

احادیث

حضرت امام صادق (علیه السلام) فرمودند:

«در زمان پیامبر اکرم (صلي الله عليه و آله و سلم) مردی به علت نابینایی در نماز جماعت شرکت نمی‌کرد.

روزی به خدمت پیامبر (صلي الله عليه و آله و سلم) رسید و عرض کرد: من نابینایم و صدای اذان را می‌شنوم، اما کسی نیست که دستم را بگیرد و مرا به مسجد بیاورد حضرت فرمودند: طنابی از خانه تا مسجد قرار بده و با آن خود را به نماز جماعت برسان.»

در قرآن کریم سفارش زیادی به نماز جماعت شده است. به عنوان مثال خداوند متعال در سوره مبارکه بقره در آیه شریفه ۴۳ می‌فرماید:

"و نماز را به پا دارید، و زکات را بپردازید، و همراه رکوع‌کنندگان رکوع کنید (نماز را با جماعت بگذارید)." .

همچنین در سوره مبارکه آل عمران در آیه شریفه ۴۳ می‌فرماید:

"ای مریم! برای پروردگار خود، خضوع کن و سجده به جا آور و با رکوع‌کنندگان رکوع کن." .
در سوره مبارکه نساء آیه شریفه ۱۰۲ نماز جماعت را حتی در جنگ مهم می‌شمارد و می‌فرماید:
"و هنگامی که در میان آن‌ها باشی، و (در میدان جنگ) برای آن‌ها نماز را برپا کنی، باید دسته‌ای از آن‌ها با تو (به نماز) برخیزند، و سلاح‌هایشان را با خود بگیرند؛ و هنگامی که سجده کردند (و نماز را به پایان رساندند)، باید به پشت سر شما (به میدان نبرد) بروند، و آن دسته دیگر که نماز نخوانده‌اند (و مشغول پیکار بوده‌اند)، بیایند و با تو نماز بخوانند؛ آن‌ها باید وسایل دفاعی و سلاح‌هایشان (را در حال نماز) با خود حمل کنند؛ (زیرا) کافران آرزو دارند که شما از سلاح‌ها و متاع‌های خود غافل شوید و یک‌باره به شما هجوم آورند و اگر از باران ناراحتید، و یا بیمار (و مجروح) هستید، مانعی ندارد که سلاح‌های خود را بر زمین بگذارید؛ ولی وسایل دفاعی (مانند زره و خود را) با خود بردارید خداوند، عذاب خوارکننده‌ای برای کافران فراهم ساخته است."

در روایات و احادیث نیز تاکید بسیار زیادی بر نماز جماعت به خصوص برای همسایه مسجد و نیز کسی که صدای اذان را می‌شنود، شده و ثواب فوق‌العاده‌ای برای آن ذکر کرده‌اند؛ به گونه‌ای که اگر یک نفر به امام جماعت اقتدا کند، هر رکعت آن ثواب ۱۵۰ نماز دارد و اگر دو نفر اقتدا کند هر رکعت ثواب ۶۰۰ نماز و هر قدر عدد نمازگزاران بیشتر شود ثواب نمازشان بیشتر خواهد شد و اگر عدد آنان از ده نفر بگذرد اگر تمام آسمان‌ها کاغذ و تمام دریاها مرکب و تمام درخت‌ها قلم و تمام ملائکه و انسان و جن نویسنده شوند، نمی‌توانند ثواب حتی یک رکعت آن را بنویسند.

احکام مربوط به اهمیت نماز جماعت

برخی مسایل و احکام مربوط به اهمیت نماز جماعت مطابق با فتاوای مراجع معظم تقلید -حفظهم الله- به قرار زیر است.

۱- مستحب است انسان صبر کند که نماز را به جماعت بخواند و نماز جماعت غیر اول وقت از نماز فرادای اول وقت بهتر است. همچنین نماز جماعتی که مختصر بخوانند از نماز فرادای طولانی برتر است. از آنجایی که نماز اول وقت بدون حضور قلب از نماز غیر اول وقت با حضور بهتر است و نماز جماعت غیر اول وقت از نماز فرادای اول وقت بالاتر است، نتیجه می‌گیریم که نماز جماعت بدون حضور قلب نیز از نماز فرادای با حضور قلب بهتر است و لذا جماعت بودن نماز بر حضور قلب در نماز که خود از تاکید شده‌ها است، برتری دارد. می‌توان مرتبه ثواب نمازها را به این صورت بیان کرد: نماز جماعت اول وقت با حضور قلب، نماز جماعت اول وقت بدون حضور قلب، نماز جماعت غیر اول وقت با حضور قلب، نماز جماعت غیر اول وقت بدون حضور قلب، نماز فرادای اول وقت با حضور قلب، نماز فرادای غیر اول وقت بدون حضور قلب.

۲- هرگاه جماعت برپا شود مستحب است کسی که نمازش را فرادا خوانده دوباره با جماعت بخواند.
۳- کسی که در نماز وسواس دارد و وسواس او اسباب اشکال در نماز می‌شود، چنانچه بداند در صورتی که نماز را با جماعت بخواند از وسواس راحت می‌شود، باید نماز را به جماعت بخواند.
۴- شایسته و یا مستحب است انسان با کسانی که از روی بی‌اعتنایی، در مسجد مسلمان‌ها حاضر نمی‌شوند رابطه دوستی برقرار نکند، با آنها غذا نخورد، در کارها با آنها مشورت ننماید، از آنها زن نگیرد و به آنها زن ندهد.

۵- همسایه مسجد، اگر عذری نداشته باشد، مکروه است در غیر از مسجد نماز بخواند.

۶- مستحب است نمازگزار هنگامی که به تشهد رکعت آخر رسید، نیت نماز جماعت یومیه مورد نظر را کند و تکبیره الاحرام بگوید و بعد بدون رکوع و سجده برای تشهد به حالت تجافی (حالتی بین نشستن و ایستادن) بنشیند و پس از سلام امام جماعت بدون پایان دادن نماز خود، برخیزد و نماز را بدون نیت و تکبیره الاحرام با سوره حمد آغاز کند. در این صورت ثواب تشهد و سلام جماعت را برده است. شایان ذکر است که در حالت تجافی تشهد و سلام را نباید به عنوان ذکر خاص بگوید؛ اما به عنوان ذکر مطلق می‌تواند بگوید. همچنین هر ذکر دیگری نیز در این حالت می‌تواند بگوید. ذکر خاص ذکر است که به قصد آن موقعیت خاص گفته می‌شود (مثلاً به قصد تشهد و سلام) و ذکر مطلق ذکر است که بدون توجه به آن موقعیت خاص و به طور عمومی و کلی گفته می‌شود. مثلاً ذکر تشهد و سلام را می‌گوید، اما به عنوان فقط یک ذکر می‌گوید و نه به عنوان تشهد و سلام.

۷- اگر کسی هنگامی که امام جماعت در رکوع است، به نماز رسید می‌تواند بلند یا الله بگوید تا امام جماعت رکوع را قدری طول دهد و ماموم به رکوع برسد. همچنین امام جماعت مستحب است فقط برای اولین نفری که دیر به رکوع امام می‌رسد، رکوع را دو برابر اندازه معمول طول دهد، تا او به نماز برسد.

هماهنگی با امام جماعت

ثواب و وجوب هماهنگی با امام در نماز جماعت از انکار اضافه‌ای که نمازگزار می‌گوید، بسیار بالاتر و مهم‌تر است. به عنوان مثال اگر امام جماعت از سجده بلند شد، ماموم اگر ذکر واجب سجده (سبحان ربی الاعلی و بحمده و یا سه مرتبه سبحان الله) را گفته، باید همان لحظه از سجده بلند شود و گفتن ذکر اضافه و مستحب را رها کند. در واقع ثواب بلند شدن ماموم از سجده بسیار بیشتر از صلواتی است که ماموم در حالتی که امام جماعت از سجده بلند شده، در سجده می‌فرستد. زیرا اگر ماموم در حالتی باشد که در آن لحظه امام جماعت در آن حالت نیست، از ثواب جماعت خارج شده است و بدیهی است که ثواب ذکر فرادا از جماعت پایین‌تر است. هماهنگی با امام به قدری مهم است که ماموم گاهی باید برای هماهنگی با امام حتی رکنی نیز به نماز خود اضافه کند و نماز او باطل نمی‌شود. مثلاً اگر ماموم به اشتباه زودتر از امام از سجده برخاست باید دوباره به سجده برود و این افزودن رکن نه تنها نماز او را باطل نمی‌کند، بلکه سفارش هم شده است. و یا اگر رکعت اول یا دوم ماموم با رکعت سوم یا چهارم امام یکی بود، ماموم باید حمد و سوره را بخواند، اما هر جا امام به

رکوع رفت حمد و سوره را رها کند و با امام به رکوع برود، ولو وسط حمد و سوره باشد و این نصفه خواندن حمد و سوره نماز را باطل نمی‌کند و بلکه سفارش هم به آن شده است.

بعضی از نمازگزاران در برخی سجده‌ها و رکوع‌ها زودتر از امام جماعت برمی‌خیزند و یا گاهی در حال رکوع نگاه می‌اندازند ببینند آیا امام از رکوع بلند شده یا نه. در حالی که نقش مکبر در نماز جماعت همین است. در واقع انسان نباید بخواهد خود را با امام جماعت هماهنگ کند، زیرا نمی‌تواند درست تشخیص دهد که او چه زمانی از سجده یا رکوع بلند می‌شود. چراکه طول مدت سجده‌ها و رکوع‌ها با هم یکی نیست و برخی از سجده‌های امام از برخی سجده‌های دیگر او طولانی‌تر است و همچنین در مورد رکوع‌ها هم همین‌طور است. بهترین راه برای ایجاد هماهنگی بیشتر با امام جماعت این است که انسان بدون توجه به امام، هرگاه مکبر اعلام کرد از سجده و رکوع بلند شود. رعایت این مساله به خصوص برای کسی که در صف اول نماز جماعت می‌ایستد، مهم است. زیرا برقراری اتصال نماز جماعت به صف اول است و هر بار که انسان مثلا دیر یا زود از سجده و رکوع بلند شود، ممکن است اتصال را قطع کند. همچنین زودتر بلند شدن حواس سایر نمازگزاران را نیز پرت می‌کند. هنگامی که کسی زودتر بلند می‌شود، بغل‌دستی او یا پشت سری او گمان می‌کند امام نیز بلند شده و لذا او هم بلند می‌شود، اما متاسفانه بعد می‌بیند که امام هنوز بلند نشده است.

چرا با برخی احکام مشکل داریم؟

بنده دیده‌ام متاسفانه برخی از مردم با برخی مسایل شرعی مشکل دارند. مثلا وقتی می‌گویی گفتن اذان و اقامه قبل از نماز مستحب حرام است، از تعجب شاخ در می‌آورند و می‌پرسند چرا؟ حال من سوالی را می‌خواهم مطرح کنم. آیا شما نماز ظهر و عصر را با صدای آهسته می‌خوانید یا بلند؟ آهسته؟ مگر نماز ظهر و عصر با سایر نمازها چه تفاوتی دارند که باید آهسته خوانده شوند؟ آیا عقلانی و منطقی است که یک نماز را بلند و دیگری را آهسته بخوانیم؟ سوال دیگر این که آیا شما در اعیاد فطر و قربان که علما و مراجع تقلید می‌گویند روزه گرفتن در آن‌ها حرام است، روزه می‌گیرید؟ خیر؟ چرا؟ مگر این روزها با سایر روزها چه تفاوتی دارند که نباید در آن‌ها روزه گرفت؟ آیا عقلانی و منطقی است که در یک روز بتوان روزه گرفت و در روز دیگر روزه گرفتن که یک عمل مستحب است، حرام باشد؟

در مورد گفتن اذان و اقامه قبل از نماز مستحب نیز همین‌طور است. به همان دلیلی که مثلا روزه در عید فطر حرام است، اذان و اقامه قبل از نماز مستحب نیز حرام است.

اما علت چیست؟

می‌بینید که پس از ۱۴۰۰ سال بحمدالله دین و سنت پیامبر (ص) بدون تغییر به ما رسیده و دلیل آن همین تحریمات بوده است. اگر مثلا یک نفر به اختیار خود تصمیم می‌گرفت نماز ظهر و عصر را بلند بخواند، دیگری تصمیم می‌گرفت در روز عید فطر هم روزه بگیرد و فرد دیگر نیز تصمیمات دیگری اتخاذ می‌کرد، آن وقت به مرور سنت پیامبر (ص) فراموش می‌شد. به همین دلیل علما می‌گویند هرگونه تغییر در سنت پیامبر (ص) که نگفتن اذان و اقامه قبل از نماز مستحب نیز از جمله آن‌ها است، بدعت در دین محسوب شده و حرام است تا دین پیامبر (ص) تا روز قیامت بدون تغییر باقی بماند، ان شاء الله تعالی. اگر بنده قبل از نماز مستحب اذان و اقامه بگویم، فردا فرزندان و نوه‌های من نیز این کار را به تبع من تکرار می‌کنند و آن‌ها نیز به فرزندان و نوه‌های خود این کار خواه ناخواه یاد می‌دهند و بدین ترتیب یک نسل تا روز قیامت با این بدعت در دین نماز می‌خواند و مسوول آن من هستم و برجای گذاشتن بدعتی در دین پیامبر (ص) تا روز قیامت، گناه بسیار بزرگی است که بعید است با هزار سال نماز شب خواندن نیز جبران شود.

نکته دیگر این است که ما به اشتباه احکام شرعی را با عقل خود می‌سنجیم. در صورتی که اشتباه است. احکام سنجی باید با علم فقه سنجیده شوند و نه چیز دیگر. همان‌گونه که شما اگر پزشک نباشید و نزد دکتر بروید، دستورات، توصیه‌ها و داروهای او را با عقل خود نمی‌سنجید و بدون کلامی آن‌ها را قبول می‌کنید، دستورات شرعی نیز نباید با عقل انسان سنجیده شوند. بلکه این دستورات هم مانند

توصیه‌های پزشک که تنها با علم پزشکی سنجیده می‌شوند، باید تنها با علم فقه مورد سنجش قرار گیرند. در حدیث «کل ما حکم به الشرع حکم به العقل» نیز مراد از عقل، عقل سلیم و کامل است که بعید است در غیر اوصیا و انبیای الهی موجود باشد.

اللَّهُمَّ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
وَ صَلِّ عَلَي سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ

توصیه به نماز جماعت

و اقيموا الصلوة و اتوا الزكوة و اركعوا مع الراكعين.
نماز را برپا دارید و زکات بدهید و رکوع کنید با رکوع کنندگان. «بقره ، ۴۲»

فلسفه نماز جماعت

قرآن دستور دیگری برای یهود صادر می‌کند که نماز را به پا دارند و زکوة را بدهند، تا هماهنگی بین مسلمانان و آنها ایجاد گردد، همان طور که روش پیامبران می‌باشد که مردم را به دین واحد دعوت می‌کردند.

- قرآن نیز می‌خواهد با این دستور تشبث و اختلاف را از میان آنان بردارد، و همه را به سوی وحدت دعوت کند.

این عبادت اشاره به نماز جماعت، که روح اجتماع نماز به عالیترین صورت در آن جلوه‌گر است نیز می‌باشد. [۱]

اسرار رکوع

- نماز را با ارکان و حدود و شرایط آن که پیامبر اسلام بیان کرده انجام دهید.
و اركعوا مع الراكعون در جواب این که چرا در میان همه افعال نماز فقط رکوع نام برده شده است سه وجه گفته‌اند:

۱- چون خطاب متوجه یهود است و آنان در نمازشان رکوع نداشتند لذا رکوع که مخصوص نماز مسلمین است ذکر شده تا معلوم گردد که امر، به اقامه نماز اسلامی است.

۲- منظور از رکوع، همان نمازی است که برای تأکید با تعبیر لفظ، دوباره بیان شده است و چون رکوع، اولین جزئی است از نماز که دیده می‌شود و برای دیگران معلوم می‌گردد که شخص در حال نماز است، از این جهت در مقام تعبیر، به جای نماز گفته شده است. و ممکن است در همین وجه علاوه بر جنبه تأکید قرینه و بیانی باشد بر این که مقصود از نماز، همان نماز معلوم شرعی است که رکوع دارد نه آن نمازی که خود آنها داشتند.

۳- ذکر رکوع با راکعان برای تشویق و وادار کردن مردم به نماز جماعت است. [۲]
رسول خدا - صلی الله علیه و آله - می‌فرماید:

کسی که چهل روز نماز خود را با جماعت - با درک تکبیر اول نماز - انجام دهد خداوند دو برائت را برای او مقرر می‌سازد: ۱- برائت (و دوری) از آتش دوزخ، ۲- برائت از نفاق

آثار و برکات نماز جماعت

۱- نشر اسلام به سوي جامعه، ۲- توفيق اجباري، ۳- آشنايي مسلمين با هم ديگر، ۴- ايجاد فضاي مودت در جامعه (خانه، مسجد، مدرسه و اداره).

نماز جماعت از دیدگاه روایات

علت نماز جماعت

عن الرضا - عليه السلام - : انما جعلت الجماعة لئلا يكون الاخلاص و التوحيد و الاسلام و العبادة لله الا ظاهرا مكشوفاً مشهوراً؛
نماز جماعت قرار داده شده است ، تا اخلاص و یگانگی و اسلام و عبادت برای خداوند آشکار ، باز و ظاهر باشد.
(وسائل الشیعه ، ج ۵ ، ص ۳۷۲ . بحار الانوار ، ج ۸۸ ، ص ۱۲)

ثواب پشت سر عالم

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله - : من صلى خلف عالم فكانما صلى خلف رسول الله ؛
کسی که پشت سر عالم نماز به جا آورد ، مانند کسی است که پشت سر پیغمبر خدا نماز خوانده است .
(بحار الانوار ، ج ۸۸ ، ص ۱۱۹)

صف جهاد و صف جماعت

قال ابوالحسن موسى بن جعفر - عليه السلام - : ان الصلوة في الصف الاول كالجهاد في سبيل الله - عز و جل - ؛
نماز خواندن در صف اول ، مانند جهاد در راه خداست .
(وسائل الشیعه ، ج ۵ ، ص ۳۸۷)

لیک به اذان نماز

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله - : اذا سمعت الاذان فات ولو حبوا ؛
هنگامی که اذان نماز را شنیدی ، هر چه سریعتر به مسجد بیا ، گرچه سینه خیز باشد .
(کنز العمال ، ج ۷ ، ص ۵۴۸)

عذاب دنیوی برای تارک نماز جماعت

قال الصادق - عليه السلام - : ان قوما جلسوا عن حضور الجماعة فهم رسول الله - صلى الله عليه وآله - ان يشعل النار في دورهم حتى خرجوا و حضروا الجماعة مع المسلمين ؛

عده ای در هنگام وقت نماز جماعت می نشستند (و به نماز جماعت حاضر نمی شدند) پیامبر اسلام تصمیم گرفت که خانه های آنها را آتش بزند تا از منازلشان بیرون آمده و در جماعت مسلمین حاضر شوند.
(بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۶)

نماز جماعت در صبح

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله -: لان اصلي الصبح في جماعة احب الي من ان اصلي ليلتي حتى اصبح ؛
اگر نماز صبح را به جماعت بخوانم ، در نظرم محبوبتر از عبادت و شب زنده داری تا صبح است .
(کنز العمال ، ج ۸ ، حدیث ۲۲۷۹۲)

فضیلت نماز جماعت

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله -: صلاة الرجل في جماعة خير من صلاته في بيته اربعين سنة .
قيل : يا رسول الله ! صلوة يوم ؟ فقال : صلوة واحدة ؛
نماز خواندن انسان در جماعت بهتر است از نمازی که چهل سال در خانه خوانده شود. عرض کردند:
يا رسول الله ! نماز یک روز؟ حضرت فرمود: بلکه یک نماز.
(وسائل الشیعه ، ج ۵ ، ص ۳۷۴)

اخطار پیامبر و ترک نماز جماعت

قال الصادق - عليه السلام -: هم رسول الله - صلى الله عليه وآله - باحراق قوم في منازلهم لا يصلون بالجماعة ؛
حضرت پیغمبر (ص) خواست خانه ها را بر قومی که در منازل خود نماز می گزاردند و به جماعت حاضر نمی شدند، بسوزاند.
(لئالی الاخبار، ج ۴، ص ۲۰۵)

بی اعتنایی به نماز جماعت

عن ابي جعفر - عليه السلام - قال : قال علي - عليه السلام - : من سمع النداء فلم يجبه من غير علة فلا صلاة له ؛
هرکس که صدای اذان جماعت را بشنود و بدون هیچ عذری پاسخ ندهد، نماز ندارد (نمازش مقبول نیست).
(وسائل الشیعه ، ج ۵ ، ص ۳۷۵)

برائت از آتش دوزخ و نفاق

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله - : من صلى اربعين يوما جماعة يدرك التكبير الاولى ، كتب له برائتان برائة من النار و برائة من النفاق ؛
کسی که نماز خود را با جماعت و با درک تکبیر اول نماز، چهل روز انجام دهد، خداوند دو برائت را برای او مقرر می سازد:
۱ - برائت از آتش دوزخ .
۲ - برائت از نفاق .

نماز جماعت امام حسین (ع) در کربلا

یکی از مسائلی که امام حسین علیه السلام در نهضت عاشورا توجه خاصی به آن داشت، نماز جماعت بود. در منزل گاه شراف، امام به حر فرمود: تو با ما نماز می خوانی یا مستقل و با سپاهیانت؟ حر گفت: با شما و در یک صف، به نماز می ایستم. سپس امام علیه السلام در جلو و یارانش و حر و سپاهیانش در پشت سر آن حضرت ایستادند و نماز ظهر را با آن حضرت به جای آوردند. همچنین امام، نماز ظهر عاشورا را همراه با اصحاب خود، به جماعت خواندند.

طریقه شناخت امام جماعت

۱. اسلام
۲. اجماع قولي
۳. عدم فق
۴. اصالت صحت در اقوال مسلمانان و اصال آنان حکم به اینکه از آن شخص عمل فقی صادر نشده باشد
۵. تدین و اعتراف به صدق و راستی
۶. اطاق قولي خدا
۷. اخبار وارد شده

عدالت

يکي ديگر از شرايط امام جماعت عدالت است که بايد امام عادل باشد براي عدالت دو معني مشهور است

۱. يکي در مقابل فسق است

۲. در مقابل ظلم و جور

که در اینجا معنای اول یعنی امام جماعت فاسق نباشد

عدالت امام جماعت به چهار راه شناخته میشود

۱. به واسطه امتحان کردن از قبیل (تکرار معاشرت و مصاحبت و دیدن رفتار او..)

۲. شناخت عدالت و شهادت دو نفر عادل و یعنی (دو نفر عادل عدالت او را تصدیق کنند)

۳. عدالت او بین مردم معروف باشد

۴. اینکه دو نفر عادل در نماز به او اقتدا کنند (به طوری که معلوم باشد آنها از جهت نزه و پاک دامنی به وی اطمینان نموده اند)

جانشین گرفتن امام در نماز جماعت..

اگر امام جماعت يك رکعت یا دو رکعت و بیشتر از نماز را بخواند و بعد برای او در نماز عاضیه ای به وجود آید که مانع اتمام نماز شود مثل مرض ناگهانی یا حدثی بر او عارض شود در چنین حالتی صحیح است که امام مردی از نماز گذاران پشت سر خود یا یکی از نماز گذاران

موجود را انتخاب نمایند که به جای امام بایستند تا کامل کند بقعیه نماز را اگر امام این کار را انجام نداد بر ماموین است که یکی از خودشان را انتخاب کنند و به جای امام عرضه نهند بدون اینکه صحبت نماید یا از قبله رو بر گردانند.

معنای استند خلاف: در اصطلاح فقها عبارت از نایب گرفتن امام جماعت یا یکی از ماموین مرد صالح برای امامت تا نماز را کامل نماید.

امامت زن در نماز..

اگر چه زن میتواند امام جماعت شود و نماز بگزارد لکن توصیه شده است که زن در خانه اش نماز بخواند نماز زن در خانه خود با فضیلت تر از نمازش در مسجد است

پیامبر(ص) فرمودند: زن همچون عوره است و هرگا زن از خانه خارج شود شاید شیطان بر او مشرف شود حتی بهترین جای نماز در خانه خود افضل از نمازش در حجره اوست یعنی صحن خانه اش و نماز زن در مخرج افضل از نمازش در خانه اش است

در جای دیگر فرمودند: خیر مساجد نساءکم البیوت یعنی بهترین مسجد زنان خانه ها است.

مستحب است برای زن که امامت زن را انجام بدهد و میتواند نماز بگزارد در نماز های واجب و نافله و همچنین روایت است که زنها در نماز های نافله بر زن اقتدا کنند

امامت زن برای زنان در نماز های واجب جایز است.

مستحب است برای زنان که نماز را به جماعت ادا کنند اگر همراه زنان مردی نباشد در نماز های واجب و مستحب مثل مردان می باشد طبق نظر علمای شعیه و نظر شافعی.

چون پیامبر (ص) امر کردهام مردم نسبت عبدالله بن الحارثت بن نوفل چون آن زن امامت کردها دل خانه را و برای آن زن موذن قرار داد وقتی از امام صادق (ع) سوال کردن آیا زنها میتوانند امامت کنند فرمود اشکالی ندارد.

ابوحنیفه و مالک: جماعت زنان برای زنان مکروه است و حکایت کردند از نافع و عمر بن عبدالویز به خاطر اینکه از اذان برای زنها کراهت دارد هم دعوت برای جماعت پس اذان برای زنها کراهت دارد.

وصیت پیامبر(ص) به علی (ع): بر زنان نه نماز جمعه و نماز جماعت و نه اذان است.

از علی (ع): از عبدالله بن الحسین که سوال کردند از او آیا زنها میتوانند قرائت کنند

حضرت فرمود: نه مگر اینکه زن امامت کند زنان را به اندازه های که قرائتش شنیده شود جایز است..